

LECTIO DIVINA

SEGÉDANYAG

a szentmise evangéliumi szakaszához

Lk 1, 26-38

Advent 4. vasárnap („B” év)

Üdvöz légy, kegyelemmel teljes! Az Úr veled van.

PÉCSI EGYHÁZMEGYE
„REMÉNYT ÉS JÖVŐT ADOK NEKTEK”
(JEREMIÁS 29.11)

+ EVANGÉLIUM Szent Lukács könyvéből

Üdvöz légy, kegyelemmel teljes! Az Úr veled van.

Abban az időben: Isten elküldte Gábor angyalt Galilea Názáret nevű városába egy szűzhöz, aki jegyese volt egy férfinak, a Dávid házából való Józsefnek. A szűz neve Mária volt.

Az angyal belépett hozzá, és így szólt: „Üdvözlégy, kegyelemmel teljes! Az Úr veled van! Áldottabb vagy te minden asszonynál!”

Ennek hallatára Mária zavarba jött és gondolkodóba esett, hogy miféle köszöntés ez.

Az angyal azonban folytatta: „Ne félj, Mária! Hisz kegyelmet találtál Istennél! Mert íme, gyermeket fogansz méhedben és fiút szülsz, s Jézusnak fogod őt nevezni! Nagy lesz ő: a Magasságbeli Fiának fogják hívni. Az Úristen neki adja atyjának, Dávidnak trónját. Uralkodni fog Jákob házán mindörökké, és uralmának soha nem lesz vége!”

Mária ekkor megkérdezte az angyalt: „Hogyan történhet meg ez, amikor én férfit nem ismerek?”

Az angyal ezt válaszolta neki: „A Szentlélek száll le rád, és a Magasságbeli ereje borít be árnyékával. Ezért szent lesz az, ki tőled születik: Isten Fiának fogják őt hívni. Lásd, rokonod, Erzsébet is gyermeket fogant öregségében, sőt, már a hatodik hónapban van, bár magtalannak tartják az emberek. Istennél semmi sem lehetetlen.”

Erre Mária így szólt: „Íme, az Úr szolgálóleánya: történjék velem szavaid szerint!”

Ezután az angyal eltávozott.

1. LECTIO – OLVASÁS

1.1. GÖRÖG SZÖVEG SZÓ SZERINTI FORDÍTÁSA

²⁶ Ἐν δὲ τῷ μηνὶ τῷ ἑκτῷ ἀπεστάλη ὁ ἄγγελος Γαβριὴλ ἀπὸ τοῦ θεοῦ εἰς πόλιν τῆς Γαλιλαίας ἣ ὄνομα Ναζαρέθ

A hatodik hónapban pedig elküldetett az Istentől Gábriél angyal Galilea egy városába, amelynek neve Názáret,

²⁷ πρὸς παρθένον ἐμνηστευμένην ἀνδρὶ ᾧ ὄνομα Ἰωσήφ ἐξ οἴκου Δαυὶδ, καὶ τὸ ὄνομα τῆς παρθένου Μαρίας.

egy szűzhöz, aki el volt jegyezve egy Dávid házából való férfivel, akinek a neve József, és a szűz neve: Mária.

²⁸ καὶ εἰσελθὼν πρὸς αὐτὴν εἶπεν Χαῖρε, κεχαριτωμένη, ὁ κύριος μετὰ σοῦ.

És bemenve hozzá mondta: „Örvendj, kegyelembe fogadott, az Úr veled.”

²⁹ ἡ δὲ ἐπὶ τῷ λόγῳ διεταράχθη καὶ **διελογίζετο** ποταπὸς εἴη ὁ ἀσπασμὸς οὗτος.

(Mária) pedig zavarba jött a beszéd miatt és fontolgatta, hogy milyen köszöntés ez.

³⁰ καὶ εἶπεν ὁ ἄγγελος αὐτῇ Μὴ φοβοῦ, Μαρίας, εὗρες γὰρ χάριν παρὰ τῷ θεῷ

És mondta az angyal neki: „Ne félj tovább, Mária, ugyanis kegyelmet találtál Istennél.

³¹ καὶ ἰδοὺ συλλήμψῃ ἐν γαστρὶ καὶ τέξῃ υἱόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν.

És, íme, méhben foganni fogsz és fiút fogsz szülni és Jézus néven fogod hívni.

³² οὗτος ἔσται μέγας καὶ υἱὸς Ὑψίστου κληθήσεται, καὶ δώσει αὐτῷ κύριος ὁ θεὸς τὸν θρόνον Δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ,

Nagy lesz ez és a Magasságos fiának fogják hívni és neki fogja adni az Úr Isten Dávidnak, az ő atyjának a trónját.

³³ καὶ βασιλεύσει ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰακώβ εἰς τοὺς αἰῶνας, καὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ οὐκ ἔσται τέλος.

És uralkodni fog Jákob házán örök időkre és az ő királyságának nem lesz vége”.

³⁴ εἶπεν δὲ Μαρίας πρὸς τὸν ἄγγελον Πῶς ἔσται τοῦτο, ἐπεὶ ἄνδρα οὐ γινώσκω;

Mondta pedig Mária az angyalnak: „Hogyan lesz ez, mivelhogy férfit nem ismerek?”

³⁵ καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐτῇ Πνεῦμα ἅγιον **ἐπελεύσεται** ἐπὶ σέ, καὶ δύναμις Ὑψίστου ἐπισκιάσει σοι· διὸ καὶ τὸ γεννώμενον ἅγιον κληθήσεται, υἱὸς θεοῦ

És felelve az angyal mondta neki: „Szentlélek fog eljönni rád és a Magasságos ereje fog beárnyékolni téged: ezért, aki születni fog, is szent lesz, Isten Fiának fogják hívni.

³⁶ καὶ ἰδοὺ Ἑλισάβετ ἡ συγγενὴς σου καὶ αὐτὴ συνείληφεν υἱὸν ἐν γήρει αὐτῆς, καὶ οὗτος μὴν ἕκτος ἐστὶν αὐτῇ τῇ καλουμένῃ στείρᾳ

És, íme, Erzsébet, a rokonod, ő maga is fiút fogant meg öreg korában és ez a hatodik hónap neki, akit meddőnek hívtak:

³⁷ ὅτι οὐκ ἀδυνατήσει παρὰ τοῦ θεοῦ πᾶν ῥῆμα.

mert Isten részéről semmilyen dolog sem lesz lehetetlen.”

³⁸ εἶπεν δὲ Μαριάμ· Ἰδοὺ **ἡ δούλη κυρίου**· γένοιτό μοι κατὰ τὸ ῥημά σου. καὶ ἀπῆλθεν ἀπ’ αὐτῆς ὁ ἄγγελος.

Mondta pedig Mária: „Íme, az Úr rabszolgája (szolgálója): legyen nekem a te szavad szerint.” És eltávozott tőle az angyal.

1.2. NOVA VULGATA ÉS MAGYAR FORDÍTÁSOK

NOVA VULGATA

Szent István Társulat fordítása

Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat fordítása

Békés-Dalos Újszövetségi Szentírás

Károli Gáspár revideált fordítása

Simon Tamás László O.S.B. Újszövetség-fordítása

²⁶ IN MENSE AUTEM SEXTO MISSUS EST ANGELUS GABRIEL A DEO IN CIVITATEM GALILAEAE, CUI NOMEN NAZARETH,

²⁶ **A hatodik hónapban az Isten elküldte Gábor angyalt Galilea Názáret nevű városába**

²⁶ Isten pedig a hatodik hónapban elküldte Gábiel angyalt Galilea városába, amelynek Názáret a neve,

²⁶ **Hat hónap múlva elküldte Isten Gábor angyalt Galilea Názáret nevű városába egy szűzhöz.**

²⁶ *A hatodik hónapban pedig elküldték Gábiel angyal Istentől Galileának városába, a melynek neve Názáret,*

²⁶ A hatodik hónapban elküldte Isten Gábiel angyalt Galilea egyik városába, Názáretbe

27 AD VIRGINEM DESPONSATAM VIRO, CUI NOMEN ERAT IOSEPH DE DOMO DAVID, ET NOMEN VIRGINIS MARIA.

27 **egy szűzhöz, aki egy Dávid házából való férfinak, Józsefnek volt a jegyese, és Máriának hívták.**

27 egy szűzhöz, aki el volt jegyezve egy férfival. A neve József volt, Dávid házából, a szűz neve meg Mária.

27 ***A szűz egy Dávid családjából való férfinak, Józsefnek volt a jegyese és Máriának hívták.***

27 *Egy szűzhöz, a ki a Dávid házából való József nevű férfiúnak volt eljegyezve. A szűznek neve pedig Mária.*

27 egy szűzhöz, aki egy Dávid házából származó férfinak, Józsefnek volt a jegyese. A szűznek Mária volt a neve.

28 ET INGRESSUS AD EAM DIXIT: “AVE, GRATIA PLENA, DOMINUS TECUM”.

28 **Az angyal belépett hozzá és megszólította: „Üdvözlég, kegyelemmel teljes! Veled van az Úr! Áldottabb vagy minden asszonynál.”**

28 Bement hozzá az angyal, és így szólt: »Üdvözlég, kegyelemmel teljes, az Úr van teveled.«

28 ***Az (angyal) bement hozzá és így köszöntötte: „Üdvöz légy, kegyelemmel teljes! Az Úr veled van. (Áldottabb vagy te minden asszonynál.)”***

28 *És bemenvén az angyal ő hozzá, monda néki: Örülj, kegyelembe fogadott! Az Úr veled van, áldott vagy te az asszonyok között.*

28 Az angyal belépett, és így szólt hozzá: – Üdvözlég, kegyelembe fogadott! Az Úr veled van!

29 IPSA AUTEM TURBATA EST IN SERMONE EIUS ET COGITABAT QUALIS ESSET ISTA SALUTATIO.

29 **E szavak hallatára Mária zavarba jött, és gondolkozni kezdett rajta, miféle köszöntés ez.**

29 Őt zavarba ejtette ez a beszéd, és elgondolkodott, hogy miféle köszöntés ez.

29 ***E szavak hallatára zavarba jött és gondolkodni kezdett a köszöntés értelmén.***

29 *Az pedig látván, megdöbbene az ő beszédén, és elgondolkodék, hogy micsoda köszöntés ez?!*

29 Ezekre a szavakra Mária megdöbbent, és azt fontolgatta, vajon mit jelenthet ez a köszöntés.

³⁰ ET AIT ANGELUS EI: “NE TIMEAS, MARIA; INVENISTI ENIM GRATIAM APUD DEUM.

³⁰ **Az angyal ezt mondta neki: „Ne félj, Mária! Kegyelmet találtál Istennél.**

³⁰ Az angyal pedig folytatta: »Ne félj, Mária! Kegyelmet találtál Istennél.

³⁰ ***Az angyal így folytatta:***

³⁰ ***És monda néki az angyal: Ne félj Mária, mert kegyelmet találtál az Istennél.***

³⁰ Az angyal így folytatta: – Ne félj, Mária, mert kegyelmet találtál Istennél!

³¹ ET ECCE CONCIPIES IN UTERO ET PARIES FILIUM ET VOCABIS NOMEN EIUS IESUM.

³¹ **Gyermekeket fogansz, fiút szülsz, és Jézusnak fogod elnevezni.**

³¹ Íme, méhedben fogansz és fiút szülsz, és Jézusnak fogod nevezni.

³¹ ***„Ne félj, Mária! Kegyelmet találtál Istennél. Méhedben fogansz és fiat szülsz.***

³¹ ***És ímé fogansz a te méhedben, és szülsz fiat, és nevezed az ő nevét JÉZUSNAK.***

³¹ Íme, fogansz, és fiút szülsz, akit majd Jézusnak nevezel.

³² HIC ERIT MAGNUS ET FILIUS ALTISSIMI VOCABITUR, ET DABIT ILLI DOMINUS DEUS SEDEM DAVID PATRIS EIUS,

³² **Nagy lesz ő és a Magasságbeli Fiának fogják hívni. Az Úr Isten neki adja atyjának, Dávidnak trónját,**

³² Nagy lesz ő, a Magasságbeli Fiának fogják hívni; az Úr Isten neki adja atyjának, Dávidnak trónját,

³² ***Jézusnak fogod hívni. Nagy lesz ő: a Magasságbelinek Fia. Az Úristen neki adja atyjának, Dávidnak trónját.***

³² ***Ez nagy leszén, és a Magasságos Fiának hivattatik; és néki adja az Úr Isten a Dávidnak, az ő atyjának, királyi székét;***

³² Nagy lesz ő, és a Magasságos Fiának hívják majd. Az Úristen neki adja majd atyjának, Dávidnak a trónját,

³³ ET REGNABIT SUPER DOMUM IACOB IN AETERNUM, ET REGNI EIUS NON ERIT FINIS”.

³³ **és uralkodni fog Jákob házán örökké, s országának nem lesz vége.”**

³³ és uralkodni fog Jákob házában mindörökké, és királyságának nem lesz vége«.

³³ ***Uralkodni fog Jákob házában mindörökké, és királyságának nem lesz vége.”***

³³ ***És uralkodik a Jákob házán mindörökké; és az ő királyságának vége nem leszén!***

³³ és uralkodni fog Jákob házán örökké, és uralmának nem lesz vége.

³⁴ DIXIT AUTEM MARIA AD ANGELUM: “QUOMODO FIET ISTUD, QUONIAM VIRUM NON COGNOSCO?”.

³⁴ **Mária megkérdezte az angyalt: „Hogyan válik ez valóra, amikor férfit nem ismerek?”**

³⁴ Mária erre így szólt az angyalhoz: »Miképpen lesz ez, hiszen férfit nem ismerek?«

³⁴ **Mária erre megkérdezte az angyalt: „Hogyan történik meg ez, hiszen férfit nem ismerek?”**

³⁴ *Monda pedig Mária az angyalnak: Míódon lesz ez, holott én férfiat nem ismerek?*

³⁴ Mária erre ezt mondta az angyalnak: – Hogyan lehetséges ez, mikor én férfit nem ismerek?

³⁵ ET RESPONDENS ANGELUS DIXIT EI: “SPIRITUS SANCTUS SUPERVENIET IN TE, ET VIRTUS ALTISSIMI OBUMBRABIT TIBI: IDEOQUE ET QUOD NASCETUR SANCTUM, VOCABITUR FILIUS DEI.

³⁵ **Az angyal ezt válaszolta és mondta neki: „A Szentlélek száll rád, s a Magasságbeli ereje borít be árnyékával. Ezért a születendő Szentet is az Isten Fiának fogják hívni.**

³⁵ Az angyal ezt felelte neki: »A Szentlélek száll rád, és a Magasságbeli ereje megárnyékoztéged; s ezért a Szentet, aki téled születik, Isten Fiának fogják hívni.

³⁵ **Az angyal ezt válaszolta: „A Szentlélek száll rád és a Magasságbeli ereje borít el. Ezért a születendő szent is Isten Fia lesz.**

³⁵ *És felelvén az angyal, monda néki: A Szent Lélek száll te reád, és a Magasságosnak ereje árnyékoztéged; azért a mi születik is szentnek hivatik, Isten Fiának.*

³⁵ Az angyal így válaszolt neki: – Szentlélek száll rád, és a Magasságos ereje árnyékoztéged, ezért a születendő szent lesz, és Isten Fiának hívják majd.

³⁶ ET ECCE ELISABETH COGNATA TUA ET IPSA CONCEPIT FILIUM IN SENECTA SUA, ET HIC MENSIS EST SEXTUS ILLI, QUAE VOCATUR STERILIS,

³⁶ **Íme, rokonod, Erzsébet is fogant öregségében, s már a hatodik hónapban van, noha meddőnek mondták,**

³⁶ Íme, Erzsébet, a te rokonod is fiat fogant öregségében, és már a hatodik hónapban van, ő, akit magtalannak hívtak,

³⁶ **Rokonod, Erzsébet is fiat fogant öregségében s már hatodik hónapjában van, bár magtalannak tartják az emberek.**

³⁶ *És ímé Erzsébet, a te rokonod, ő is fogant fiat az ő vénségében; és ez már a hatodik hónapja néki, a kit meddőnek hívtak:*

³⁶ Íme, rokonod, Erzsébet is fiút fogant öregségére, és már a hatodik hónapban van. Ő, akit meddőnek tartottak.

³⁷ QUIA NON ERIT IMPOSSIBILE APUD DEUM OMNE VERBUM”.

³⁷ **mert Istennél semmi sem lehetetlen.”**

³⁷ mert Istennek semmi sem lehetetlen«.

³⁷ ***Istennél semmi sem lehetetlen.”***

³⁷ *Mert az Istennél semmi sem lehetetlen.*

³⁷ Istennek ugyanis semmi sem lehetetlen.

³⁸ DIXIT AUTEM MARIA: “ECCE ANCILLA DOMINI; FIAT MIHI SECUNDUM VERBUM TUUM”. ET DISCESSIT AB ILLA ANGELUS.

³⁸ **Mária így válaszolt: „Íme, az Úr szolgálója vagyok, legyen nekem a te igéd szerint.” Erre az angyal eltávozott.**

³⁸ Mária erre így szólt: »Íme, az Úr szolgálóleánya, legyen nekem a te igéd szerint.« És eltávozott tőle az angyal.

³⁸ ***Mária erre így szólt: „Az Úr szolgálóleánya vagyok: történjék velem szavaid szerint.” Az angyal akkor eltávozott.***

³⁸ *Monda pedig Mária: Imhol az Úrnak szolgálója; legyen nékem a te beszéded szerint. És elméne ő tőle az angyal.*

³⁸ Mária így szólt: – Íme, az Úr szolgálója vagyok: történjék velem szavad szerint! Ekkor eltávozott tőle az angyal.

1.3. BEHATÁROLÁS

A szakaszt jól behatárolja Lukács evangéliumában az első fejezetben belül a pontos idő, a helyszín és a szereplők meghatározása: hat hónappal Keresztelő János születésének hírüladása után, Názáretben Gábor angyal megjelenik egy Mária nevű szűznek (Lk 1,26-27). Az epizód nagy része az angyal és Mária párbeszédét tartalmazza. Gábor eltávozása (Lk 1,38b), és Mária útra kelése Galileából Júda egyik városába (Lk 1,39) jelölik a szakasz végét, illetve a következő kezdetét. A perikópa tehát a Lk 1,26-38 versek között található.

1.4. SZÓ SZERINTI ÜZENET

Keresztelő János születésének hírüladását követően (Lk 1,5,25) Lukács Jézus születésének hírüladásáról számol be (Lk 1,26-38). Hangsúlyozni kívánja, hogy az üdvtörténet egyik legnagyobb eseménye: az Ige megtestesülése Isten és egy egyszerű názáreti Szűz párbeszédében valósult meg. A misztérium titokzatos, Istentől származó voltát jelzi Gábor angyal alakja, a Szentlélek eljövetele, a Magasságos Isten ereje, aki beárnyékolja Máriát.

Az Ige földi útja, ami oly fontos Lukácsnál mind az evangéliumban, mind az Apostolok Cselekedeteiben itt kezdődik, amikor Mária igent mond az Úr Szavára, s befogadja Őt. Így válik a Szűz názáreti otthona és maga Mária is az isteni Ige házává. Szűz Mária személyében az evangélista példaképet is kíván adni minden keresztény ember számára abban, hogy hogyan fogadjuk az Úr Szavát, és hogyan engedelmeskedjünk Neki.

1.5. KULCSSZAVAK RÖVID ELEMZÉSE

διελογίζετο (*dielogidzeto*) 'fontolgat; megfontol; mérlegel; ' (Lk 1,29)

A Lukács-evangéliumban ehhez a szóhoz olykor helytelen megállapítás vagy gyakran negatív tartalom kapcsolódik: a tömeg Keresztelő Jánost a Messiásnak véli (Lk 3,15); a farizeusok és az írástudók azt gondolják magukban, hogy Jézus káromkodott (Lk 5,21-22); a kapzsi ember azon tűnődik, hogy a sok termését hová helyezze el (Lk 12,17); illetve a gonosz szőlőmunkások azon tanakodnak, hogy a gazda fiát megöljék (Lk 20,14). Ezzel szemben a legelső igehelyen Lukácsnál a kifejezéshez pozitív dolog fűződik: Gábor angyal köszöntése (Lk 1,29). Mária magatartását folyamatos múlt idejű igével írja le az evangélista, ami azt jelzi, hogy a Szűz többször, újból és újból átgondolta, „egymás mellé rakta” az angyal szavait, s beleegyezése ebből a megfontolásból fakadt (vö. Lk 1,38). Továbbá ez az igeforma azt is sejteti, hogy Mária rendszeresen visszagondolt ezekre a szavakra, s őrizte, fontolgatta magában ezeket.

ἐπελεύσεται (*epeleuszetai*) 'közeledni fog; el fog jönni; rá fog törni' (Lk 1,35)

A kifejezés tipikusan lukácsi: az Újszövetségben kilencszer fordul elő, s ebből hétszer Lukácsnál, illetve első alkalommal az általunk vizsgált szakaszban (Lk 1,35; Lk 11,22; Lk 21,26; ApCsel 1,8; ApCsel 8,24; ApCsel 13,40; ApCsel 14,19). A Lukács-evangélium elején az angyal arról beszél, hogy a Szentlélek jön el Máriára, aki tőle Fiút fogan, és fog szülni (Lk 1,35), az Apostolok Cselekedeteinek kezdetén pedig a feltámadt Úr megígéri a tizenegy apostolnak, hogy a Lélek eljön rájuk, hogy tanúskodni tudjanak Jézus Krisztusról (ApCsel 1,8). Mária tehát a Szentlélek által különösképpen kiemelkedik a többiek sorából, hiszen Ő lesz Isten Édesanyja, és az első, aki egész életével tanúskodni fog Fiáról. Az összes keresztény számára példaképpé válik így, hogy a Lélek erejével, aki mindenkire kész eljönni, mindannyian Jézus tanúivá váljunk.

ἡ δούλη κυρίου (*hé dúlé küriú*) 'az Úr rabszolgaasszonya; az Úr szolgálója' (Lk 1,38)

Ez a szókapcsolat csak Máriára vonatkozóan jelenik meg az Újszövetségben. A „ἡ δούλη” szót egyedül Lukács alkalmazza az evangélisták közül (Lk 1,38.48; ApCsel 2,18), ami elsősorban rabszolgánőt jelent, vagyis olyan szolgát, aki mindenben teljesen függ az Urától. Olyan nő, aki egészen aláveti magát az Ura akarátának. Ezt a kifejezést Mária saját magára alkalmazza, mind Gábor angyal (Lk 1,38), mind Erzsébet előtt (Lk 1,48), ezzel is jelezve, hogy ő teljesen aláveti magát az Úr szavának, az Ő tulajdonának tekinti magát. Érdekes, hogy a harmadik igehely a pünkösdi esemény kapcsán hangzik el Péter apostol beszédében (ApCsel 2,18), aki Joel prófétára hivatkozva (Joel 3,1-2) értelmezi a Szentlélek eljövételét: az Úr a szolgákra is kiárasztja a Lelkét. Ez szépen összecseng az angyali üdvözlés epizódjával, ahol a Szentlélek beárnyékolja titokzatos módon az Úr rabszolgaasszonyát: Máriát (Lk 1,35).

1.6. KONTEXTUÁLIS – KÁNONI PÁRHUZAMOK

Párhuzamok Lukács evangéliumán belül

Lk 1,19 „Én Gábor vagyok – felelte az angyal –, s az Úr színe előtt állok. Az a küldetésem, hogy ezt megmondjam neked, és adjam tudtadra ezt a jó hírt.”

Lk 1,41-42 Amikor Erzsébet meghallotta Mária köszöntését, örömeiben megmozdult méhében a gyermek, maga Erzsébet pedig eltelt Szentlélekkel. Nagy szóval felkiáltott: „Áldott vagy az asszonyok között, és áldott a te méhed gyümölcse!

Lk 1,67-70.76-77 Apja, Zakariás, eltelt a Szentlélekkel, és így prófétált: „Áldott az Úr, Izrael Istene, mert meglátogatta és megváltotta népét. Az üdvösség erejét támasztotta nekünk szolgálja, Dávid házában. Ahogy mondta a szent próféták szájával ősidők óta (...) Téged pedig, fiú, a Magasságbeli prófétájának fognak hívni, mert az Úr előtt jársz majd, hogy előkészítsd útját, hogy az üdvösség ismeretét add népének bűnei bocsánatára

Lk 2,4-5 József is fölment Galilea Názáret nevű városából Júdeába, Dávid városába, Betlehembe, mert Dávid házából és nemzetségéből származott, hogy összeírják jegyesével, Máriával együtt, aki áldott állapotban volt.

Lk 2,19-21 Mária meg mind emlékezetébe véste szavaikat és szívében egyeztette. A pásztorok hazatértek, dicsőítették és magasztalták az Istent mindenért, amit csak hallottak, és úgy láttak, ahogy tudtul adták nekik. Amikor eltelt a nyolc nap és körülmételték, a Jézus nevet adták neki, ahogy az angyal nevezte, mielőtt még a méhben megfogamzott volna.

Lk 3,16 Ezért János így szólt hozzájuk: „Én csak vízzel keresztelek benneteket. De jön nálam erősebb, akinek saruszíját sem vagyok méltó megoldani. Ő majd Szentlélekben és tűzben fog benneteket megkeresztelni.

Lk 11,27-28 Még beszélt, amikor egy asszony a tömegből felkiáltott: „Boldog a méh, amely kihordott, és az emlő, amelyet szoptál!” De ő ezt mondta: „Hát még azok milyen boldogok, akik hallgatják az Isten szavát, és meg is tartják!”

Lk 18,25-27 „Könnyebb a tevének átmenni a tű fokán, mint a gazdagnak bejutni az Isten országába.” Erre hallgatói megkérdezték: „Hát akkor ki üdvözülhet?” Ezt felelte: „Ami az embernek lehetetlen, az az Istennek lehetséges.”

Szinoptikus és jánosi párhuzamok

Mt 1,18-25 Jézus Krisztus születésének ez a története: Anyja, Mária, Józsefnek a jegyese, még mielőtt egybekeltek volna, úgy találtatott, hogy gyermeket fogant a Szentlélektől. Férje, József igaz ember volt, nem akarta a nyilvánosság előtt megszégyeníteni, ezért úgy határozott, hogy titokban bocsátja el. Míg ezen töprengett, megjelent neki álmában az Úr angyala, és így szólt hozzá: „József, Dávid fia, ne félj magadhoz venni feleségedet Máriát, hiszen a benne fogant élet a Szentlélektől van! Fiút szül, akit Jézusnak nevezel el, mert ő szabadítja meg népét bűneitől.” Ezek azért történtek, hogy beteljesedjék, amit az Úr a próféta szavával mondott: Íme, a szűz fogan és fiat szül, Emmánuel lesz a neve. Ez azt jelenti: Velünk az Isten. József erre fölébredt álmából és úgy tett, ahogy az Úr angyala

parancsolta. Magához vette feleségét, de nem ismerte meg, míg világra nem hozta fiát, akinek a Jézus nevet adta.

Mt 2,23 Odaérve Názáret városában telepedett le. Így teljesedett a próféták jövendölése: „Názáretinek fogják hívni.”

Mt 12,48-48 Valaki szólt neki: „Anyád és rokonaid kint állnak és beszélni szeretnének veled.” De ő megkérdezte azt, aki szólt neki: „Ki az anyám s kik a rokonaim?”

Mt 26,63-64 Jézus hallgatott. A főpap folytatta: „Esküvel kényszerítlek az élő Istenre, mondd meg, te vagy-e a Messiás, az Isten Fia?” „Magad mondtad – felelte Jézus. – De mondom nektek, mostantól látni fogjátok az Emberfiát, amint a Hatalom jobbán ül, és amint majd eljön az ég felhőin.”

Mk 10,25-27 Könnyebb a tevének átmenni a tű fokán, mint a gazdagnak bejutni az Isten országába.” Ezek szerfölött csodálkoztak és egymás közt kérdezgették: „Hát akkor ki üdvözülhet?” Jézus rájuk nézett, és folytatta: „Embernek ez lehetetlen, de az Istennek nem. Mert az Istennek minden lehetséges.”

Mk 14,60-62 Erre középre állt a főpap, s ezt a kérdést intézte Jézushoz: „Semmit sem válaszolsz azokra, amit ezek felhoznak ellened?” De ő hallgatott és nem felelt semmit. A főpap újra kérdezte, és ezt mondta: „Te vagy a Messiás, az áldott (Isten) Fia?” Jézus így válaszolt: „Én vagyok. És látni fogjátok, hogy az Emberfia ott ül a hatalom jobbán, és eljön az ég felhőin.”

Jn 1,32-34 Ezután János tanúsította: „Láttam a Lelket, amint galamb alakjában leszállt rá a mennyből, s rajta is maradt. Magam sem ismertem, de aki vízzel kereszteni küldött, azt mondta: Akire látod, hogy leszáll a Lélek s rajta is marad, az majd Szentlélekkel fog kereszteni. Láttam és tanúskodom róla, hogy ő az Isten Fia.”

Jn 1,45-46 Fülöp találkozott Natánaellel és elmondta neki: „Megtaláltuk, akiről Mózes törvénye és a próféták írnak, a názáreti Jézust, Józsefnek a fiát.” „Jöhet valami jó Názáretből?” – kérdezte Natánael. „Gyere és győződjél meg róla!” – felelte Fülöp.

Jn 6,65-69 Aztán így folytatta: „Azért mondtam nektek, hogy senki sem jöhet hozzám, ha az Atya meg nem adja neki.” Ettől kezdve tanítványai közül sokan visszahúzódtak, s többé nem jártak vele. Jézus azért a tizenkettőhöz fordult: „Ti is el akartok menni?” Simon Péter felelt neki: „Uram, kihez mennénk? Tiéd az örök életet adó tanítás. Mi hittünk és tudjuk, hogy te vagy az Isten Szentje.”

Jn 7,40-42 E szavak hallatára a népből némelyek így beszéltek: „Valóban ez a Próféta!” Mások meg: „Ő a Messiás!” De voltak, akik így vélekedtek: „Hát jöhet a Messiás Galileából? Az Írás szerint Dávid családjából s Betlehem városából kell a Messiásnak jönnie.”

Jn 20,31 Jézus még sok más csodajeleket is mutatott tanítványai előtt, amelyeket nem jegyeztek föl ebben a könyvben. Ezeket azonban följegyezték, hogy higgyétek: Jézus a Messiás, az Isten Fia, s hogy a hit által életetek legyen az ő nevében.

Kánoni elemzés (párhuzamok a Szentírás más könyveiben)

Ter 3,15 Ellenkezést vetek közéd és az asszony közé, a te ivadékod és az ő ivadéka közé. Ő széttiporja fejedet, te meg a sarkát veszed célba.”

Ter 18,14 Van, ami az Úrnak lehetetlen? A jövő évben ez idő tájt újra eljövök hozzád és Sárának már fia lesz.”

Szám 11,23 Erre ezt mondta az Úr Mózesnek: „Talán nem elég erős az Úr keze? Majd meglátod, beteljesedik-e a szavam vagy sem!”

Bír 5,24 Legyen áldott az asszonyok közül Jáel, [a kenita Héber felesége], az asszonyok közül, akik a sátrakban laknak, legyen áldott.

1Sám 9,20-21 Ami a nőtény szamarakat illeti, amelyek három nappal ezelőtt elkóboroltak, miattuk ne aggódj, előkerültek. Egyébként kié lesz Izrael egész gazdagsága? Hát nem a tiéd és atyád házáé?” Saul ezt válaszolta: „Hát nem Benjamin fiai közül való vagyok, Izrael legkisebb törzséből? És nemzetségem nem a legkisebb-e Benjamin törzsében? Miért mondasz hát ilyeneket nekem?”

2Sám 7,11-16 attól az időtől kezdve, hogy bírakat rendeltem népem, Izrael fölé. Megszabadítom minden ellenségétől. Az Úr nagyra tesz, s házat épít neked az Úr. Ha aztán napjaid betelnek és megtérsz atyáidhoz, megtartom utánad magvadból származó utódodat és megszilárdítom királyságát. [Az házat épít nevemnek, én meg minden időkre megszilárdítom királyi trónját.] Az atyja leszek, ő meg a fiam lesz. Ha eltévelyedik, az emberek módjára bottal fegyelmezem, s olyan csapásokkal, amelyek az emberek fiait érik. De irgalmamat nem vonom meg tőle, amint elődödtől megvontam. Nem, házad és királyságod örökre fennmarad szíнем előtt, trónod örökre szilárd marad.”

Iz 7,10-14 Az Úr újra szólt Acházhoz. Azt mondta: „Kérj magadnak jelet az Úrtól, a te Istenedtől, akár az alvilág mélységeiből, akár felülről a magasból.” De Acház így válaszolt: „Nem kérek jelet, nem kísértem az Urat.” Erre a próféta azt mondta: „Halljátok hát, Dávid háza! Nem elég nektek, hogy próbára teszitek az emberek türelmét, még az én Istenem türelmét is próbára teszitek? Ezért az Úr maga ad nektek jelet: Íme, a szűz fogan, fiút szül, és Immánuelnek nevezi el.

Iz 41,10 Ne félj, mert veled vagyok, ne csüggedj, mert én vagyok a te Istened! Megerősítelek, megsegítelek, és felkarol győzedelmes jobbam.

Iz 43,5 Ne félj hát, mert veled vagyok! Napkeletről idehozom nemzetségedet, és összegyűjtelek napnyugatról.

Jer 1,18-19 Én meg a mai napon erős várossá teszlek; vasoszloppá és ércfallá az egész ország ellenében; Júda királyai és főemberei ellen, papjai és egész népe ellen. Harcolni fognak ugyan ellened, de nem győznek le, mert veled vagyok és megszabadítalak – mondja az Úr.

Jer 33,15-17 Azokban a napokban és abban az időben igaz sarjat sarjasztok Dávidnak, aki jogot és igazságot teremt az országban. Azokban a napokban megszabadul Júda, és biztonságban él Jeruzsálem. És ez lesz a név, ahogyan a várost hívják: „Az Úr a mi igazságunk!” Mert ezt mondja az Úr: Dávid nem marad férfi sarjadék nélkül, hogy legyen, aki Izrael házának trónjára üljön.

Ez 34,23-24 Egyetlen pásztort rendelek föléjük, aki majd legelteti őket: szolgámat, Dávidot. Ő legelteti őket, és ő lesz a pásztoruk. Én, az Úr leszek az Istenük, és szolgám, Dávid lesz a fejedelmük. Én, az Úr mondtam ezt.

Ám 9,11-12 Azon a napon felállítom Dávid roskadozó sátrát, repedéseit kijavítom, romjait felépítem, helyreállítom, hogy olyan legyen, mint hajdanában volt. Hadd foglalják el azt, ami Edomból megmarad, és minden nemzetet, ahol segítségül hívták a nevemet – mondja az Úr, és meg is teszi.

Abd 1,21 Győztesen vonulnak fel Sion hegyére, hogy ítéletet tartsanak Ézsau hegye felett, és az Úr lesz a királyi hatalom.

Mik 4,7 A sántákat maradékká teszem, a gyengéket hatalmas néppé, s az Úr uralkodik majd rajtuk a Sion hegyén mostantól fogva mindörökké.

Oz 14,2 Izrael, térj vissza az Úrhoz, a te Istenedhez, hisz bűnöd miatt buktál el!

Zak 8,6 Ezt mondja a Seregek Ura: Ha ez csodálatosnak látszik majd a nép maradékának szemében [azokban a napokban], vajon az én szememben is csodálatosnak látszik majd? – mondja a Seregek Ura.

Dán 10,19 Így szólt: „Ne félj, te kedvelt férfiú, béke veled! Légy erős, és légy bátor!” Amikor így beszélt hozzám, újra erőre kaptam és szólni tudtam hozzá: „Beszélj, Uram, mert erőt adsz nekem!”

Dán 9,21-23 Még mondtam az imádságot, amikor Gábiel, az a férfiú, akit már láttam az előbbi látomásomban, hirtelenül leszállt hozzám az esti áldozat idején. Megszólított és azt mondta: „Máris eljöttem, hogy felvilágosítást adjak. Amikor imádkozni kezdél, egy szózat hallatszott. Eljöttem, hogy tudtadra adjam, mert kedvelt férfiú vagy. Figyelj hát a szózatra, és értsd meg a látomást!

Zsolt 2,7 Az Úr végzését hirdetem; Ő így szólt hozzám: „A Fiam vagy, ma adtam neked életet.

Jób 14,4 Tisztátalantól vajh’ születhet-e tiszta? Nem, egyetlen egy sem!

ApCsel 10,4 Ránézett és ijedten kérdezte: „Mi az, Uram?” Az így válaszolt: „Imádságod és alamizsnád felszállt az Isten színe elé, s megemlékezett rólad.

ApCsel 18,10 Én veled vagyok, senki sem fog hozzád nyúlni vagy ártani neked, mert sok emberem van ebben a városban.”

ApCsel 27,24 Azt mondta: Ne félj, Pál! Neked a császár elé kell állnod! Nézd, neked ajándékoz az Isten mindenkit, aki veled hajózik.

Róm 4,20-21 Nem kételkedett hitetlenül Isten ígéretében, hanem erőt merített hitéből, és magasztalta az Istent, meg volt győződve, hogy elég hatalmas ígéretének teljesítésére.

Róm 8,31 Mire következtethetünk ebből? Ha Isten velünk, ki ellenünk?

Gal 4,4 De amikor elérkezett az idők teljessége, az Isten elküldte Fiát, aki asszonytól született, és ő alávetette magát a törvénynek,

Ef 1,3-10 Áldott legyen az Isten, Urunk, Jézus Krisztus Atyja, aki a mennyekiek között Krisztusban minden lelki áldással megáldott minket. Mert őbenne választott ki bennünket a világ teremtése előtt, hogy szentek és feddhetetlenek legyünk előtte. Szeretetből eleve arra rendelt bennünket, hogy Jézus Krisztus által – akarata és tetszése szerint – fogadott gyermekeivé legyünk; hogy magasztaljuk felséges kegyelmét, amellyel szeretett Fiában jóságosan megajándékozott minket. Őbenne nyertük el a megváltást a vére árán, és bűneink bocsánatát bőséges kegyelme folytán, amelyet végtelen bölcsességében és

megértésében gazdagon árasztott ránk. Tudtunkra adta ugyanis akaratának titkát, azt az őbenne előre meghatározott jóságos tervét, hogy elérkezik az idők teljessége, és Krisztusban, mint Főben, újra egyesít mindent, ami a mennyben és a földön van.

Zsid 13,6 Ezért bizalommal mondhatjuk: Az Úr oltalmaz engem, nem félek. Ember mit árthat énnekem?

Jel 3,7 „A filadelfiai egyház angyalának ezt írd: Ezt mondja a Szent, az Igaz, akinél Dávid kulcsa van, aki ha valamit kinyit, senki be nem zárja, s ha valamit bezár, senki ki nem nyitja

Jel 11,15 A hetedik angyal is megfújta a harsonát. Nagy szózatok hallatszottak az égben: „Urunk és Fölkentje megszerezte az uralmat a világ felett, és uralkodni fog örökkön örökké!”

2. MEDITATIO – ELMÉLKEDÉS

2.1. PATRISZTIKUS NÉZŐPONT

Teophylactus azt írja, akár amiatt, hogy Krisztus Megtestesülésének a világ hatodik korszakában kellett lennie, akár azért, mert az esemény a törvény beteljesedését hivatott szolgálni, Máriához János fogantatásának hatodik hónapjában érkezett egy angyal, hogy tudtára adja, a Megváltónak meg kell születnie. Ezért fogalmaztak úgy, hogy „És a hatodik hónapban...”. A hatodik hónap alatt márciust kell értenünk, aminek huszonötödik napjáról úgy tartjuk, hogy a mi Urunk megfogant és később szenvedett, mint ahogyan december huszonötödik napján született. Minthogy az egyik nap a tavaszi napéjegyenlőség, a másik pedig a téli napforduló, azt mondhatjuk, hogy a fény növekedésének kezdetén született az, Aki minden embert, aki a világra jön, megvilágít. De ha valaki kimutatná, hogy Urunk születésének vagy fogantatásának ideje előtt a fény már növekedni kezdett a sötétség rovására, arra azt válaszolnánk, hogy azért, mert János, aki Jézus megjelenése előtt jött el, elkezdte hirdetni a mennyek országát. (...)

József Dávid házából való származása nemcsak Józsefre vonatkozik, hanem Máriára is, mert a Törvény megparancsolta, hogy mindenki a saját törzséből vagy családjából házasodjon. (...) Jézust Megváltóként vagy Gyógyítóként értelmezik. Jákob háza az egész egyházat jelenti, amely jó töről fakadt, vagy – bár korábban vad olajág volt – hitének jutalmául mégis jó olajfába oltották. Nestorius téved, amikor azt állítja, hogy a Szűz Fia csak ember, és tagadja, hogy Isten Igéje felveszi őt személy szerinti egységbe. Az angyal ugyanis világossá teszi Jézus egyetlen személyben megvalósuló kettős természetét, amikor kijelenti, Dávid az atyja, ugyanakkor a Magasságbeli fiának fogják hívni. Az angyal nem azért használ jövő időt, mert – ahogyan az eretnekek tartják – Krisztus ne lett volna Mária előtt, hanem azért, mert ugyanazon személyben az ember és az Isten is a fiú nevet viseli. Máriának nem férfitől származik gyermeke, akit nem ismer, hanem a Szentlélek működése által, aki betölti őt. Máriában nem gyullad lángra vágy, amikor a Szentlélek beárnyékolja. Azért, hogy szűzként ne legyen kétsége afelől, hogy fiút tud szülni, állítja elé az angyal az öreg és terméketlen szülők példáját, hogy megtanulja, Istennel minden lehetséges, még a természet rendjével látszólag ellentétes dolgok is. Ebből következik, hogy Isten számára

bármelyik szavának valóra váltása lehetséges. Miután megkapta a szűz beleegyezését, az angyal hamarosan visszatér a mennybe, amint folytatódik az írás: És az angyal eltávozott tőle.

2.2. TANÍTÓHIVATALI NÉZŐPONT

2.2.1. KATOLIKUS EGYHÁZ KATEKIZMUSA

484. Az „idők teljessége” (Gal 4,4), azaz az ígéretek és az előkészületek beteljesedése a Máriához szóló angyali üdvözléssel kezdődik. Mária arra kap meghívást, hogy azt fogadja méhébe, akiben „az istenség egész teljessége testileg” lakozni fog (Kol 2,9). Az isteni válasz az ő kérdésére – „hogyan történik ez, hiszen férfit nem ismerek?” (Lk 1,34) – a Lélek ereje által adatik: „a Szentlélek száll tereád” (1,35).

485. A Szentlélek küldése mindig kapcsolatban áll a Fiú küldésével, és hozzá van rendelve. A Szentlélek, aki „Úr és elevenítő”, azért küldetik, hogy Szűz Mária méhét megszentelje és isteni módon megtermékenyítse, hogy Mária az Atya örök Fiát foganja, az ő emberségéből fölvelt emberségben.

486. Az Atya egyetlen Fia, aki emberként Szűz Mária méhében fogantatott, „Krisztus”, azaz a „Szentlélekben fölkent” emberi létének kezdetétől fogva, bár ennek kinyilvánulása csak lépésről lépésre fog megtörténni: a pásztoroknak, a napkeleti bölcseknek, Keresztelő Jánosnak és a tanítványoknak. Tehát Jézus Krisztus egész élete ki fogja nyilvánítani, „hogyan kente föl Őt Isten Szentlélekkel és erővel” (ApCsel 10,38).

487. Amit a katolikus hit Máriával kapcsolatban hisz, arra alapszik, amit Krisztussal kapcsolatban hisz, amit viszont Máriáról tanít, az megvilágosítja Krisztusba vetett hitét.

488. „Isten elküldte a Fiát” (Gal 4,4), de hogy testet alkosson neki, úgy akarta, hogy abban egy teremtmény szabadon együttműködjék. A feladatra, hogy Fiának anyja legyen, Isten öröktől fogva kiválasztotta Izrael egy leányát, egy fiatal zsidó leányt a galileai Názáretből; egy szüzet, „aki egy Dávid házából való József nevű férfinak volt a jegyese, és a szűz neve Mária” (Lk 1,26–27).

„Az irgalmasság Atyja pedig úgy akarta, hogy a megtestesülést előzze meg az eleve elrendelt anya beleegyező igenje; mivel hogy asszony volt részes a halál előidőzésében, asszonynak legyen része az élet visszaszerzésében is.”

489. Mária küldetését végig az egész Ószövetségen szent asszonyok küldetése készítette elő. Mindjárt a kezdetek kezdetén ott áll Éva: ő, aki engedetlensége ellenére ígéretet kapott, hogy utódai közül egy asszony le fogja győzni a Gonoszt, és ígéretet arra, hogy ő maga minden élők anyja lesz. Ennek az ígéretnek erejéből Sára magas kora ellenére fiút fogant. Isten, minden emberi remény ellenére azt választja ki, amit erőtlennek és gyöngének tartottak, hogy ígérete iránti hűségét megmutassa: Annát, Sámuel anyját, Deborah, Rutot, Juditot, Esztert és sok más asszonyt. Mária „kiemelkedik az alázatosak és az Úr szegényei közül, akik bizalommal tőle remélik és kapják meg az üdvösséget. Végül az ígéretre való hosszas várakozás után ővele, Sion fönsteges leányával telik be az idő és kezdődik meg az üdvösség új rendje.”

490. Máriát, hogy az Üdvözítő Anyja legyen, „Isten e nagy feladathoz méltó ajándékokkal látta el”. Gábor angyal az üdvözlétkor mint „kegyelemmel teljest” köszönti őt. Valóban teljesen Isten kegyelmének kellett őt vezérelnie ahhoz, hogy meghívásának üzenetére hitének szabad beleegyezését tudja adni.

491. Az Egyházban a századok folyamán vált tudatossá, hogy Mária, akit Isten „eltöltött kegyelemmel”, fogantatásától fogva meg volt váltva. Ezt vallja a Szeplőtelen Fogantatás dogmája, melyet IX. Pius által 1854-ben hirdetett ki:

„A Boldogságos Szűz Máriát fogantatásának első pillanatában a mindenható Isten egyedülálló kegyelme és kiváltsága Jézus Krisztusnak, az emberi nem Megváltójának érdemeire való tekintettel az eredeti bűnnek minden szeplőjétől érintetlenül megóvta.”

492. „Az egészen egyedülálló szentség” teljes ragyogása, mellyel „fogantatásának első pillanatától kezdve tündökölt”, Krisztustól származik. Mária „Fiának érdemeire való tekintettel fenségesebb módon lett megváltva”. Az Atya őt minden teremtetett személynél jobban „megáldotta (...) minden áldással a mennyekben, Krisztusban” (Ef 1,3). Ő „választotta ki” őt „Őbenne a világ teremtetése előtt”, hogy szent és szeplőtelen legyen „az Ő színe előtt a szeretetben” (Ef 1,4).

493. A keleti Egyház atyái az Istenanyát „Egészen Szent”-nek (Panhagia) nevezik, s úgy ünneplik és magasztalják mint „a bűn minden szennytől mentes Istenszülőt, akit a Szentlélek alkotott és formált új teremtménnyé”. Isten kegyelme által Mária egész élete folyamán mentes maradt minden személyes bűntől.

494. Mária, amikor hírül adatott neki, hogy anélkül, hogy férfit ismerne, a Szentlélek erejéből „a Magasságbeli Fiát” fogja a világra hozni, „a hit engedelmességével” válaszolt, biztosan tudván, hogy „Istennél semmi sem lehetetlen”: „Íme, az Úr szolgálóleánya, legyen nekem a te igéd szerint” (Lk 1,37–38). Így Mária, beleegyezését adva Isten szavára, Jézus Anyja lett, és az üdvösség isteni akaratát, anélkül, hogy bármiféle bűn akadályozta volna, teljes szívvel átölelte, és teljesen átadta magát Fia személyének és művének, hogy Isten kegyelmével, Fiától való függőségben és vele összekapcsolódva, szolgálja a Megváltás misztériumát:

„Ő ugyanis – ahogyan Szent Ireneusz mondja – »engedelmisségével mind önmaga, mind az egész emberiség üdvösségének oka lett«, ezért sok korai egyházatyja szívesen hirdeti vele együtt beszédeiben: »Éva engedetlenségének csomóját kibontotta Mária engedelmissége; s amit a szűz Éva megköttözött hitetlenségével, azt Szűz Mária föloldotta a hitével«; Évával összehasonlítva »az élők Anyjának« mondják Máriát, és gyakran kijelentik: »Éva által jött a halál, Mária által az élet«.”

439. Sok zsidó és néhány pogány is, akik osztoztak a zsidók reménységében, fölismerték Jézusban az Izrael Istene által megígért „Dávid fia” alapvető messiási vonásait. Jézus elfogadta a Messiás címet, amelyhez joga volt, de nem minden fönntartás nélkül, mert kortársai közül nem egy nagyon emberi s lényegében politikai értelemben fogta föl.

496. „A hit első megformulázásaitól kezdve az Egyház vallotta, hogy Jézus egyedül a Szentlélek ereje által fogantatott Szűz Mária méhében, állítván ennek az eseménynek testi szempontját is: Jézus „férfi magva nélkül (...) a Szentlélektől fogantatott”. Az egyházatyák

a szűzi fogadásban annak jelét látják, hogy Isten Fia valóban a miénkkel azonos emberi természetben jött el.

Így mondja Antióchiai Szent Ignác (a 2. század elején): „Láttam (...), hogy teljes és szilárd hittel hisztek a mi Urunkban, aki valóban Dávid nemzetségéből való test szerint, Isten Fia Isten akarata és hatalma szerint, valóban Szűztől született; (...) Poncius Pilátus alatt (...) értünk testben valóban fölszögeztetett (...). Valóban szenvedett, mint ahogy valóban föl is támadt”.

559. Hogyan fogadja Jeruzsálem Messiását? Jézus, aki mindig visszahúzódott a nép törekvése elől, hogy királlyá tegyék, most megválasztja az időt, és gondosan előkészíti messiási bevonulását „Atyjának, Dávidnak” városába (Lk 1,32). Ujjongással veszik körül mint Dávid fiát, mint olyat, aki üdvösséget hoz [a Hozsanna azt jelenti: „Ments meg!”, „Adj üdvösséget!"]. Most azonban a „dicsőség királya” (Zsolt 24,7-10) „szamáron ülve” (Zak 9,9) vonul be városába: Sion leányát, Egyházának előképét, nem csellel és nem is erőszakkal veti hatalma alá, hanem alázattal, mely bizonyosságot tesz az Igazságról. Ezért azon a napon országának alattvalói lesznek a gyermekek és „Isten szegényei”, akik úgy köszöntik Őt, ahogy az angyalok hirdették a pásztoroknak. Fölkiáltásukat – „Áldott, aki jön az Úr Nevében” (Zsolt 118,26) – az Egyház ismétli az eucharisztikus liturgia Sanctusában, hogy ezzel kezdje az Úr húsvétjára való emlékezést.

2616. A Jézushoz intézett imádságot Jézus már nyilvános működése idején meghallgatta olyan jelekkel, melyek halálának és föltámadásának hatékony erejét elővételezik: Jézus meghallgatja a hívó imádságot, akár szavakba foglalt (leprás, Jairus, kánaáni asszony, jobb lator), akár ki nem mondott (a béna hordozói, a ruháját megérintő vérfolyásos asszony, a bűnös nő könnyei és kenete). A vakok nyomatékos kérése – „Könyörülj rajtunk, Dávid fia!” (Mt 9,27), „Jézus, Dávid fia, könyörülj rajtam!” (Mk 10,48) – föllevenedik a Jézus-imádság hagyományában: „Úr Jézus Krisztus, Isten Fia, könyörülj rajtam, bűnösön!” A betegségek meggyógyításával vagy a bűnök megbocsátásával Jézus mindig válaszol az imádságra, mely hittel fordul hozzá: „Menj békében, a hited meggyógyított téged!”

Szent Ágoston nagyszerűen foglalja össze Jézus imádságának három dimenzióját: „Imádkozik értünk mint Papunk; imádkozik bennünk mint a mi Főnk; mi imádkozunk Hozzá mint Istenünkhöz. Ismerjük föl tehát Benne a mi hangunkat, és az Ő hangját mibennünk.”

143. A hit által az ember teljesen aláveti értelmét és akaratát Istennek. Egész emberi létével igent mond a kinyilatkoztató Istennek. A Szentírás ezt az önmagát kinyilatkoztató Istennek adott emberi választ nevezi a „hit engedelmességének”.

144. Engedelmeskedni (latinul: ob-audire, „odahallgatni”) a hitben azt jelenti, hogy az ember szabadon aláveti magát a hallott szónak, mert igazságát Isten adja eléje, aki maga az Igazság. Ennek az engedelmességnek példajaként a Szentírás Ábrahámot állítja elénk. Szűz Mária pedig a legtökéletesebb megvalósulása.

145. A Zsidókhöz írt levél az ősök hitének magasztalásakor külön kiemeli Ábrahám hitét: „A hit alapján engedelmeskedett Ábrahám a hívásnak, hogy költözzék arra a vidékre, amelyet örökségül kellett kapnia. Elindult anélkül, hogy tudta volna, hová megy.”

(Zsid 11,8.) A hittel élt mint jövevény és zarándok az Ígéret földjén. Sára hittel foganta az Ígéret fiát. Végül Ábrahám hittel ajánlotta föl egyetlen fiát áldozatul.

146. Ezáltal Ábrahám megtestesíti a hitnek a Zsidókhoz írt levélben adott meghatározását: „A hit szilárd bizalom abban, amit remélünk, meggyőződés arról, amit nem látunk” (11,1). „Ábrahám hitt az Istennek, és ez beszámíttatott neki megigazulásul” (Róm 4,3). Ezzel „a hittel megerősödve” (Róm 4,20) lett Ábrahám „atyja minden hívőnek” (Róm 4,11.18).

147. Az Ószövetségben e hitnek nagyon sok tanúja van. A Zsidókhoz írt levél dicsőítő beszédet mond az elődök példás hitéről, melyből „bizonyosságot merítettek” (Zsid 11,2.39). „Isten azonban nekünk valami jobbat készített” (11,40): tudniillik a kegyelmet, hogy higgyünk az Ő Fiában, Jézusban, aki „hitünk szerzője és bevégezője” (12,2).

148. A hívő engedelmisséget legtökéletesebben Szűz Mária valósítja meg. A hitben fogadja Mária a Gábor angyaltól hozott üzenetet és ígéretet, mert hitte, hogy „Istennél semmi sem lesz lehetetlen” (Lk 1,37), és beleegyezését adta: „Íme, az Úr szolgáló leánya, legyen nekem a te igéd szerint” (Lk 1,38). Erzsébet e szavakkal köszöntötte őt: „Boldog, aki hitt, mert beteljesedik mindaz, amit az Úr mondott neki!” (Lk 1,45). E hit miatt hirdeti őt majd boldognak minden nemzedék.

149. Ő nem ingott meg hitében élete folyamán, még a végső próbatételnél sem, amikor fia, Jézus meghalt a keresztfán. Mária soha nem szűnt meg hinni abban, hogy „Isten szava be fog teljesedni”. Az Egyház tehát Máriában a hit legtisztább megvalósulását tiszteli.

494. Mária, amikor hírül adatott neki, hogy anélkül, hogy férfit ismerne, a Szentlélek erejéből „a Magasságbeli Fiát” fogja a világra hozni, „a hit engedelmisségével” válaszolt, biztosan tudván, hogy „Istennél semmi sem lehetetlen”: „Íme, az Úr szolgálóleánya, legyen nekem a te igéd szerint” (Lk 1,37–38). Így Mária, beleegyezését adva Isten szavára, Jézus Anyja lett, és az üdvösség isteni akaratát, anélkül, hogy bármiféle bűn akadályozta volna, teljes szívvel átölelte, és teljesen átadta magát Fia személyének és művének, hogy Isten kegyelmével, Fiától való függőségben és vele összekapcsolódva, szolgálja a Megváltás misztériumát:

„Ő ugyanis – ahogyan Szent Ireneusz mondja – »engedelmisségével mind önmaga, mind az egész emberiség üdvösségének oka lett«, ezért sok korai egyházatyja szívesen hirdeti vele együtt beszédeiben: »Éva engedetlenségének csomóját kibontotta Mária engedelmissége; s amit a szűz Éva megköttözött hitetlenségével, azt Szűz Mária föloldotta a hitével«; Évával összehasonlítva »az élők Anyjának« mondják Máriát, és gyakran kijelentik: »Éva által jött a halál, Mária által az élet«.”

2087. Erkölcsi életünk forrása az Istenbe vetett hitben van, aki kinyilatkoztatja nekünk szeretetét. Szent Pál „a hit engedelmisségéről” (Róm 1,5) mint az első kötelezettségről beszél. Ennek következménye, hogy „Isten nem ismerése” minden erkölcsi eltévelyedés kiindulópontja és magyarázata. Kötelességünk tehát Isten iránt, hogy higgyünk benne és tanúságot tegyünk róla.

2.2.2. PÁPAI GONDOLATOK

SZENT II. JÁNOS PÁL PÁPA REDEMPTORIS MATER KEZDETŰ ENCIKLIKÁJA

2. Krisztus jelenlétével megerősítve halad az Egyház az időben a történelem teljessége felé. Megy Ura elé, aki elébe jön. De zarándoklásában – ezt menten ki is akarjuk emelni – ugyanazon az úton halad, amelyet Szűz Mária is megtett, aki „a hit zarándokútját járta, és a Fiával való egységet hűségesen megőrizte a keresztig”. – A Lumen gentium konstitúció befejező része tömören és elgondolkodtató módon így foglalja össze az egyház tanítását Krisztus anyjáról, akit az Egyház legszeretőbb édesanyjaként, valamint hitben, reményben és szeretetben előképeként tisztel.

Nagy elődünk, VI. Pál nem sokkal a zsinat után szólt a Szentséges Szűzről. A Christi Matri enciklikájában (1966. IX. 15.), majd később a Signum magnum (1967. V. 13) és a Marialis cultus kezdetű apostoli buzdításában (1974. II. 2.) kifejtette az Egyházban Krisztus anyját megillető különös tisztelet alapját és kritériumát; említi a Mária-tisztelet hitünk szellemének megfelelő különböző – liturgikus, népi és magán – formáit.

12. Lukács evangélista közvetlenül az angyali üdvözlét elmondása után elkísér minket a názáreti Szűz nyomán „Júda városába”. A tudósok véleménye szerint ez a mostani Ain-Karim lehetett, mely a hegyek között fekszik Jeruzsálem közelében. Mária „sietve” érkezett oda, hogy köszöntse rokonát, Erzsébetet. A köszöntés oka abban is keresendő, hogy az angyali üdvözlétkor Gábrriel jelentőségteljesen említette Erzsébetet, ki idős kora ellenére fiút fogant férjétől, Zakariástól: „Lásd, rokonod, Erzsébet is fogant öregségében és már a hatodik hónapban van, noha meddőnek mondták, mert Istennél semmi sem lehetetlen. Az isteni küldött azért említette az Erzsébettel történeteket, hogy Mária kérdésére feleljen: „Hogyan válik ez valóra, amikor férfit nem ismerek?”. Íme, ez a „Magasságbeli erejéből történik”, miként Erzsébetnél, de itt még többről van szó, mint nála.

Mária tehát szeretetből elment rokonához. Amikor házába belépett és üdvözölte Erzsébetet, annak méhében megmozdult a gyermek, ő pedig Szentlélekkel eltelve hangosan köszöntötte Máriát: „Áldott vagy te az asszonyok között és áldott a te méhednek gyümölcse”. Erzsébetnek ez a felkiáltása vagy kijelentése – az angyal üdvözlő szavainak folytatásaként – beépült az „Üdvözlégy Mária”-ba (Ave Maria), és egyike lett az Egyház leggyakrabban felhangzó imáinak. De jelentősebbek Erzsébet kérdő szavai: „Hogy lehet az, hogy Uramnak anyja látogat el hozzám?”. Erzsébet tanúságot tesz Mária előtt: felismeri és beismeri, hogy az Úr anyja, a Messiás anyja áll előtte. Ebben a tanúságtételben részt vesz a gyermek is, kit méhében hordoz: „Az örömtől megmozdult méhemben a gyermek”. Ez a gyermek pedig nem más, mint az eljövendő Keresztelő János, aki a Jordánnál majd meghirdeti, hogy Jézus a Messiás.

Erzsébet köszöntésének minden szava fontos; mégis – úgy tűnik – a legalapvetőbb s a legfontosabb, amit utoljára mond: „Boldog, aki hitt annak a beteljesedésében, amit az Úr mondott neki”. Ezeket a szavakat párhuzamba állíthatjuk az angyali köszöntéssel: „kegyelemmel teljes”. Mindkét szöveg lényeges mariológiai megállapítást tartalmaz, azaz elmondja az igazságot Máriáról, aki pontosan azért lett jelenvaló Krisztus misztériumában, mert „hitt”. A „kegyelemmel teljesség”, melyet az angyal hirdetett, azt az

ajándékot jelenti, amely maga az Isten; Mária hite, amelyet Erzsébet a látogatáskor magasztalt, azt mutatja: hogyan válaszolt a názáreti Szűz erre az ajándékra.

14. Ezért hasonlítható Mária hite Ábraháméhoz, akit az apostol „hitünk atyjának” nevez. Isten kinyilatkoztatott üdvrendjében Ábrahám hite az Ószövetség kezdete. Mária hite, az angyali üdvözléskor, megnyitja az Újszövetséget. Ahogyan Ábrahám „a remény ellenére is reménykedve hitte, hogy sok nép atya lesz”, ugyanúgy Mária is a köszöntéskor szüzességét elismerve („Hogyan történhet ez, amikor férfit nem ismerek?”) hitte, hogy a Magasságbeli ereje, a Szentlélek által, az angyali híradás szerint, Isten Fiának anyjává lesz: „Ezért a születendő Szentet is az Isten Fiának fogják hívni”.

De Erzsébet szavai – „Boldog, aki hitt” – nem csupán a hírüladás pillanatára vonatkoznak. Bizonyos, hogy ez a csúcspontja Mária hitének; de ez a kiindulópontja is az „Istenhez vezető útnak”, Mária teljes hitbeli útjának, amely ekkor kezdődött. És majd ezen az úton, mely valóban és kimagaslóan hősies – állandóan növekvő hősi hittel –, valóra fog válni az az „engedelmesség”; amellyel az isteni kinyilatkoztatást elfogadta. Mária részéről „a hitbeli engedelmesség”, az ő egész életútján, meglepő hasonlóságot mutat Ábrahám hitével. Miként Isten népének ősatya, Mária is az ő gyermeki és anyai „fiat”jának útján „reménnyel telve hitt, minden remény ellenére”. Ennek az útnak egyes szakaszain különös erővel nyilvánult meg a boldogság annak, „aki hitt”. Hinni annyi, mint átadni magunkat az élő Isten szavának, tudva és alázatosan elismerve: „mennyre felfoghatatlanok az ő ítéletei és mennyre kifürkészhetetlenek az ő útjai”. Mária, aki a Magasságbeli örök akaratóból úgyszólván „a kifürkészhetetlen út” és „a felfoghatatlan ítélet” középpontjában állott, a hit homályában nyitott szívvel és mindenestül elfogadta mindazt, amit az isteni terv elhatározott.

18. Ez az áldás akkor kapta meg teljes jelentését, amikor Mária fia keresztje alatt állott. A zsinat hangsúlyozza, „ez nem történt isteni akarat nélkül”: „Meggyötört szíve egygyéforrt a szenvedésben Egyszülöttjével, akinek áldozatához anyai érzelmeivel csatlakozott, szeretetből beleegyezve a tőle született áldozati bárány leölésébe”; ezzel Mária a „Fiával való egybetartozását hűségesen vállalta egészen a keresztfáig”: az egybetartozást, a hit által, azzal a hittel, amellyel képes volt a híradás pillanatában az angyal kinyilatkoztatását elfogadni. Ő akkor megértette, amit mondtak neki: „Fiad nagy lesz... Az Úr Isten neki adja atyjának, Dávidnak trónját és uralkodni fog Jákob házán örökké, s országának nem lesz vége”.

És íme, a kereszt alatt állva – emberi szemmel nézve – Mária maga a tanúja ezen szavak teljes megghiúsulásának. Az ő fia meghal ezen a fán, mint egy bűnös. „Megvetett volt, utolsó az emberek között, a fájdalek férfja...: megvetett, akit bizony nem becsültünk sokra..., akire lesújtott az Isten”. Milyen nagy, milyen hősies így a „hit engedelmessége”, melyet Mária tanúsított „Isten felfoghatatlan akarata” előtt. Hogyan adta át magát minden fenntartás nélkül, miközben „értelmével és akaratával teljesen meghódolt” annak, akinek „útjai kifürkészhetetlenek”! És milyen hatalmas ugyanakkor a kegyelem műve az ő lelkében, milyen átható a Szentlélek világossága és ereje őbenne.

E hit által fonódott össze Mária Krisztussal a „kiüresítésben”. Mert Jézus Krisztus „mint Isten az Istennel való egyenlőséget nem tartotta olyan dolognak, amelyhez föltétlenül ragaszkodnia kell, hanem szolgai alakot öltött, kiüresítette magát, és hasonló lett az emberekhez”; pontosan itt, a Kálvárián „megalázta magát és engedelmeskedett

mindhalálíg, mégpedig a kereszthaláláig”. És a kereszt lábánál lett részesévé Mária, a hit által, a kiüresítés eme misztériumának. Ez talán az emberiség történetében a hit legmélyebb „kenósizsa” (kiüresítése): Mária a hit által részesedik fia halálában – a megváltó halálban. Az elmenekült tanítványok hitével szemben ez megvilágosított hit volt. A Golgotán, a kereszten Jézus egyszer s mindenkorra igazolta, hogy „az ellentmondás jele” lesz, ahogyan Simeon ezt már előre megjövendölte. Ekkor teljesedett be az is, amit Máriának mondott: „a te lelkedet is tör járja át”!

20. Lukács evangéliuma elmondja azt az esetet, amikor „egy asszony a tömegből odakiáltott” Jézusnak, mondván: „boldog a méh, amely kihordott, és az emlő, amelyet szoptál”. Ez a dicséret nyilván Máriának, Jézus test szerinti édesanyjának szól. Jézus anyját ez az asszony talán nem is ismerte személyesen. Amikor Jézus megkezdte messiási művét, Mária nem követte őt, hanem otthon maradt Názáretben. Mondhatjuk, hogy ennek az ismeretlen asszonynak a szavai emelték ki Máriát addigi rejtettségéből.

Ezek a szavak, legalább egy pillanatra, felvillantották a tömeg előtt Jézus gyermekségének evangéliumát. Ez az az evangélium, amelyben Mária mint anya van jelen, mint aki Jézust méhében hordta, a világra hozta és anyai szeretettel gondozta: a tápláló anya tehát, akire ez az asszony a tömegből felhívja a figyelmet. Ez által az anyaság által Jézus – a Magasságbeli Fia – valóban az ember fia. „Test”, mint minden ember: „Ige, aki testté lett”. Test és vér Máriából!

Az asszony áldására, mely test szerinti édesanyjának szólt, Jézus sajátosan válaszolt: „Hát még azok milyen boldogok, akik hallgatják az Isten szavát, és hűségesek is maradnak hozzá”. A testi anyaság helyett arra a titokzatos lelki kötődésre akar itt rámutatni Jézus, amely Isten szavának hallásából és követéséből ered.

Ugyanez az utalás a lelki javak területére még jobban kitűnik Jézusnak egy másik válaszából, melyet a szinoptikusok jegyeztek fel. Amikor Jézusnak jelentették, hogy „kinn állnak anyád és rokonaid, és látni szeretnének”, ő ezt válaszolta: „Az én anyám és az én testvéreim azok, akik hallgatják és megtartják Isten igéjét”. Ezt akkor mondta, amikor „végighordozta tekintetét a körülötte ülőkön” – olvassuk Márknál, Máténál pedig amikor „kitárta tanítványai felé karját”.

Ezek a kijelentések összefüggnek azzal a válasszal, amelyet a tizenkét éves Jézus adott Máriának és Józsefnek, miután harmadnapra rátaláltak a jeruzsálemi templomban.

Amikor Jézus elhagyta Názáretet, és nyilvános működését megkezdte egész Palesztinában, csakis és kizárólag azzal foglalkozott, „ami az Atyáé”. Hirdette az országot, az „Isten országát” és „az Atya dolgait”. Ezek új perspektívát és értelmet adnak mindennek, ami emberi, így az emberi célokra és feladatokra vonatkozó kapcsolatoknak is. Ebben az új dimenzióban a testvériség is más jelentést kap, mint a vér szerinti testvériség, mely azonos szülőktől való leszármazást jelent. Sőt Isten országának keretében, Isten atyaságának fényében még az „anyaság” is más jelentést kap. A Lukácsnál található szavakkal Jézus az anyaságnak ezt az új jelentését tanítja.

Eltávolodik ezzel attól, aki az anyja, a test szerinti anyja? Ott akarja hagyni őt a rejtettség árnyékában, melyet Mária maga választott? Még ha a szavak hangzása szerint így is tűnne, hangsúlyoznunk kell, hogy az az új és másfajta anyaság, amelyről Jézus tanítványainak beszél, különös módon éppen Máriára vonatkozik. Nemde Mária az első azok között, akik „Isten szavát hallgatják és megtartják”? És nem rá vonatkozik

mindenekelőtt Jézusnak az a válasza, amelyet a tömegből felkiáltó asszony áldásként mondott szavaira adott? Kétségtelen, hogy Mária a legméltóbb ezekre az áldó szavakra már csak azért is, mert test szerint Jézus édesanyja lett (boldog a méh, amely kihordott, és az emlő, amelyet szoptál), de főként azért, mert a híradás első pillanatában elfogadta az Úr szavát, mert hitt neki, mert Isten iránt engedelmes volt, mert a szavakat „megőrizte” és „szívében gyakran elgondolkodott rajtuk”, és egész életével meg is valósította azokat. Ezért mondhatjuk: a Jézustól hallott dicséret egyáltalán nincs ellentétben – a látszat ellenére sem – azzal, amit az ismeretlen asszony fejezett ki, hanem a kettő pontosan Szűz Máriában találkozik, aki egyedül nevezte magát az „Úr szolgálójának”. Ha igaz, hogy „boldognak hirdeti őt minden nemzedék”, elmondhatjuk, hogy az az ismeretlen „asszony a tömegből” volt az első, aki, bár nem tudatosan, de elsőként erősítette meg a Magnificat prófétai sorát, elindítván ezáltal a Magnificat énekét minden századokra.

Ha Mária hite révén az örök Fiú testi anyja lett, akit a Szentlélek erejében az Atyától kapott szüzességének sértetlenségében, akkor ugyanabban a hitben felfedezte és elfogadta az anyaságnak azt a másik dimenzióját is, melyet Jézus messiási küldetése során kinyilatkoztatott. Elmondhatjuk, hogy az anyaságnak ez a fogalma már kezdettől, azaz fiának fogantatása és születése pillanatától Mária sajátja volt. Ettől fogva volt az, „aki hitt”. De amikor szemei előtt és lelkében feltárult fia messiási küldetése, önmagától vált egyre nyitottabbá arra az „új” anyaságra, amely az ő, fia melletti szerepét feltárta. Nemde már kezdetben, azaz a hírüladás idején kimondta: „Íme az Úr szolgáló leánya; legyen nekem a te igéd szerint”? Mária egyre jobban és átfogóbban hallotta azt az igét, egyre világosabbá vált előtte – oly mértékben, „mely meghalad minden értelmet” – az élő Isten kitárulkozása. Bizonyos értelemben így vált fiának első „tanítványává” az anya, Mária, akinek először szólt: Kövess engem”, előbb, mint az apostoloknak vagy bárki másnak.

XVI. BENEDÉK PÁPA VERBUM DOMINIKÉZDETŰ APOSTOLIBUZDÍTÁSA

15. Miután láttuk a Szót, amelyet Isten utoljára és véglegesen intézett a világhoz, most a Szentlélek küldetése felé kell fordulnunk az Isteni Szóval kapcsolatban. A krisztusi kinyilatkoztatást ugyanis nem lehet hitelesen megérteni a Vigasztaló tevékenységétől függetlenül. Ez annak a ténynek a következménye, hogy Isten önközlése mindig magában foglalja a Fiú és a Szentlélek kapcsolatát, akiket Lyoni Szent Ireneusz úgy nevez, hogy „az Atya két keze”. Maga a Szentírás bemutatja a Szentlélek jelenlétét az üdvösség történetében és különösen Jézus életében, aki fogantatott Szűz Máriától a Szentlélek erejéből (vö. Ml 1,18; Lk 1,35); nyilvános működése kezdetén a Jordán partján látta, hogy galamb formájában leszáll rá (vö. Mt 3,76); Jézus ebben a Lélekben beszél és ujjong (vö. Lk 10,21); és ebben a Lélekben áldozza föl önmagát (vö. Zsid 9,14). Küldetése végén János evangélista elbeszélése szerint maga Jézus kapcsolja össze világosan életének ajándékozását és Lelkének elküldetését övéi számára (Jn 16,7). A föltámadott Jézus testében hordozva a szenvedés stigmáit, kiárasztja a Lelket (vö. Jn 20,22), és saját küldetésének részesévé teszi övéit (vö. Jn 20,21). A Szentlélek fogja megtanítani a tanítványokat mindenre és eszükbe juttat mindent, amit Krisztus mondott (vö. Jn 14,26), mert Ő, az igazság Lelke (vö. Jn 15,26) vezeti majd be a tanítványokat a teljes igazságba (vö. Jn 16,13). Végül ahogyan az Apostolok cselekedeteiben olvassuk, Pünkösöd napján a

Lélek leszáll a Máriával együtt imádkozó Tizenkettőre (vö. 2,1-4), és erőt ad nekik a küldetéshez, hogy minden népnek hirdessék az örömhírt.

Isten Szava tehát a Szentlélek tevékenységének köszönhetően fejeződik ki emberi szavakban. A Fiú küldetése, és a Szentlélek küldetése elválaszthatatlan és egyetlen üdvrendet alkotnak. A Lélek, aki az Ige megtestesülésekor Szűz Mária méhében cselekedett, ugyanaz, mint aki Jézust egész küldetésében vezette, és akit Jézus megígért a tanítványoknak. Ugyanaz a Lélek, aki a próféták által szólt, támogatja és indítja az Egyházat Isten Szavának hirdetésének feladatában és az apostolok prédikációjában, végül ez a Lélek az, aki sugalmazta a Szentírás szerzőit.

27. A Szinódusi Atyák kinyilvánították, hogy a XII. Gyűlés alapvető célja „megújítani az Egyház hitét Krisztusban”; ezért föl kell tekintenünk arra, akiben Isten Szavának és a hitnek a kölcsönössége tökéletesen megvilágosult, azaz Szűz Máriára, aki „a szövetség szavára és a maga küldetésére adott igen-jével tökéletesen teljesíti az emberiség isteni hivatását”. Az Ige által teremtett ember a maga tökéletes formáját Mária engedelmes hitében találja meg. Ő az angyali üdvözlétől Pünkösdig úgy jelenik meg előttünk, mint az Isten akaratának teljesen rendelkezésére álló asszony. Ő a Szeplőtelen Fogantatás, Ő az, akit Isten „elhalmozott a kegyelemmel” (Lk 1,28: kegyelemmel teljes), feltétlenül tanulékony az Isteni Szó iránt (vö. Lk 1,38). Engedelmes hite minden pillanatban az isteni kezdeményezés szerint alakítja őt. A figyelmesen Istenre hallgató Szűz teljes összhangban él az Isteni Szóval; megőrzi szívében Fia életének eseményeit, és mint mozaikszemeket összerakja őket (Lk 2,18.51).

Napjainkban a hívőket rá kell vezetni arra, hogy jobban fölfedezzék a Názáreti Mária és az Isteni Szó hívő meghallása közötti kapcsolatot. Buzdítom a tudósokat is, hogy jobban mélyítsék el a mariológia és a Szó teológiája kapcsolatát. Ebből sok áldás fakadhat, mind a lelki élet, mind a teológiai biblikus tudományok számára. Mária hívő megértése ugyanis a krisztusi igazság bensőséges középpontjában van. Valójában ugyanis az Ige megtestesülése nem képzelhető el ennek a fiatal lánynak a szabadságától függetlenül, aki a maga beleegyezésével döntő módon közreműködött abban, hogy az Örökkévaló belépett az időbe. Mária az Egyház előképe Isten Szavának meghallásában, aki őbenne lett testté. Ugyanakkor Mária az Isten és az emberek iránti nyitottság szimbóluma is; a tevékeny odahallgatás, amely befogad, magáévá tesz, melyben a Szó az élet formálója lesz.

2.3. LITURGIKUS NÉZŐPONT

2.3.1. AZ EVANGÉLIUMI SZAKASZ KAPCSOLÓDÁSI PONTJAI A SZENTMISE SZERTARTÁSÁNAK EGYÉB SZÖVEGEIVEL

A mai *evangéliumban* (Lk 1, 26-38) az angyali üdvözlét elbeszélését hallhatjuk. Mária megtudja, az ő méhében fogan meg a Megváltó: „gyermeket fogansz méhedben és fiút szülsz, s Jézusnak fogod őt nevezni” – Jézus neve annyit jelent, „Isten megszabadít”.

A *kezdőének* (Iz 45,8) a természeti termékenység képeivel írja le az Üdvözítőre való várakozást: „Harmatozzatok, egek, onnan felülről, és ti, felhők, hullassátok közénk az Igazat! Nyíljék meg a föld, és teremje az Üdvözítőt!” – e várakozás beteljesedése indul meg a mai evangélium által bemutatott történettel.

A *kezdő könyörgés* egy átfogó ima a feltámadás dicsőségéért, mely kitér az evangéliumban hallott angyali üzenetre és a megtestesülésre: „öntsd lelkünkbe szent kegyelmedet, hogy akik az angyali üzenet által szent Fiadnak, Jézus Krisztusnak megtestesülését megismertük, az ő kinszenvedése és keresztye által a feltámadás dicsőségébe vitessünk”.

A Dávidról szóló *olvasmányban* (2 Sám 7, 1-5. 8b-12. 14a. 16) a Nátán-orákulumból hallhatunk jövendölést Dávid házaról. Többek közt szorongatástól, ellenségektől való megszabadítás ígérését olvashatjuk. Mi keresztények hisszük, hogy ez a hétköznapi világ gondolkodását meghaladó módon, Jézusban (kinek neve is jelzi a szabadítást) következett be, aki a bűn és halál rabságából váltott meg minket. Az olvasmányban hallhatjuk a Dávidnak szóló, dicső uralkodói házat ígérő szöveget: „Azt is közli veled az Úr, hogy fölépíti (uralkodó)-házadat. Ha aztán napjaid betelnek és megtérsz atyáidhoz, fölemelem magvadból származó utódodat, és megszilárdítom királyságát. Az ő atyja leszek, ő meg a fiam lesz. Háza és királysága örökre fennmarad színe előtt, és trónod mindörökké szilárd marad” (7,11-14a). Ehhez az orákulumhoz hasonlóak Gábiel Máriához intézett szavai az evangéliumban: Jézust „a Magasságbeli Fiának fogják hívni. Az Úristen neki adja atyjának, Dávidnak trónját. Uralkodni fog Jákob háza mindörökké, és uralmának soha nem lesz vége!” (Lk1,32-33).

Ugyanezt a gondolatot viszi tovább a *válaszos zsoltár* (88, 2-3. 4-5. 27 és 29): „Választottammal szövetséget kötöttem, megesküdtem szolgáltnak, Dávidnak. Megerősítem ivadékodat örökre, és megszilárdítom trónodat nemzedékről nemzedékre”.

A *szentlecke* (Róm 16, 25-27) az egyetemes megváltás titkáról beszél, melyet Isten a próféták segítségével minden nemzet előtt ismertté tett. E megváltás konkrét módon a földön Jézus megtestesülésével indul meg: ennek Mária számára való hírüldéséről tanúskodik az evangélium.

Az alleluja vers (Lk 1, 38) az őt követő evangéliumot idézi: „Íme, az Úrnak szolgálóleánya: legyen nekem a te igéd szerint!”.

Az *egyetemes könyörgések* szövegének központjában a megváltás örömhíre áll, mellyel Mária a lehető legszemélyesebb módon találkozott az evangélium tanúsága szerint. A negyedik könyörgés az ő közbenjárását kéri: „Erősítsd meg a Szűzanya közbenjárására minden nő lelkében az anyai hivatás megbecsülését és szeretetét!”. A papi záró könyörgés pedig példaképként mutat Máriára: „Mindenható Istenünk! Erősíts meg minket Szentlelked által, hogy a szent Szűz példájára mi is készségesen teljesítsük akaratodat. Krisztus, a mi Urunk által”.

A mai szentmisében a *felajánló könyörgés* is az angyali üdvözlés történetéhez kapcsolódik: „Kérünk, mennyei Atyánk, hogy ugyanaz a Szentlélek, aki a Boldogságos Szűz Mária méhét eltöltötte égi erejével, szentelje meg oltárodra helyezett áldozati adományainkat”.

Jézus fogantatását fejezi ki a liturgia az *áldozási énekkel* (Iz 7,14) is: „Íme, a Szűz fogan, fiút szül, és Emánuelnek nevezi el”.

Az *áldozás utáni könyörgés* pedig már általános szinten szól a karácsonyvárásról, Isten Fiának földi „születésnapjának” várására: „Kérünk, hogy minél inkább közeledik

Karácsony ünnepe, annál nagyobb odaadással készülünk szent Fiad csodálatos születésének méltó megünneplésére”.

2.3.2. LITURGIKUS ÉNEKEK

ÉNEKLŐ EGYHÁZ:

Harmatozzatok, egek (504)

<http://nepenektar.hu/idoszak/advent/liturgia/2/intr/38/harmatozzatok-eg-ek-rorate-caeli>

Emlékezzél meg, Uram, mirólunk (511)

<http://nepenektar.hu/idoszak/advent/liturgia/6/intr/63/emlekezzel-meg-uram-mirolunk-memento-nostri>

GITÁROS ÉS TAIZEI ÉNEKEK:

Üdvözlégy Mária

<https://www.youtube.com/watch?v=SjHOhibEpiE>

Magnificat (Taize)

<https://www.youtube.com/watch?v=X-6k6qTOMvE>

Advent (Sötét fenn az ég)

<https://www.youtube.com/watch?v=45MJhDzhS9s>

Marco Frisina: Maranatha

<https://www.youtube.com/watch?v=qAU6bv8P8tU>

2.4. PEDAGÓGIAI NÉZŐPONT

2.4.1. EVANGÉLIUM TÉMÁJÁT FELDOLGOZÓ IRODALMI MŰVEK

Mécs László – Adventkor

Jézusunk, adj erőt, hogy ékesen járjunk
Illendő ruhában, méltóképpen várjunk
Add, hogy kerüljessük a bűnt, sötétséget
S ama jobb hazában megláthassunk Téged.

Lukátsi Vilma – Ha szembe jön

Ádvent idején szembe jön velünk
földi vándornak öltözötten
ünnep-várásunk országútján,
lélek-terhelő nagy ködökben...

Gyertya kell! – Égő, tiszta lángú,
szív-didergető éjszakába,
hogy meg ne csalja virrasztásunk
neon-reklámok tarkasága.

Gyertya kell! – Égő, szelíd lángú,
és kéz, amely magasra tartja,
és... egy másik aki segítsen,
ha annak elfárad a karja!

Gyertya kell! – Sok kis égő gyertya,
És lángokat hordozó kezek,
hogy amikor szembe jön velünk,
el ne kerüljük Őt, emberek!

2.5. KÉRDÉSEK AZ EVANGÉLIUMHOZ

- Hogyan hallgatom Isten Szavát?
- Én merek-e igent mondani Isten hívására?
- Hogy élhette meg Mária a vele történeteket?

3. ORATIO – IMÁDSÁG

A szentmise első könyörgése

Kérünk téged, Úristen, öntsd lelkünkbe szent kegyelmedet, hogy akik az angyali üzenet által szent Fiadnak, Jézus Krisztusnak megtestesülését megismertük, az ő kínszenvedése és keresztye által a feltámadás dicsőségébe vitessünk. A mi Urunk, Jézus Krisztus, a te Fiad által, aki veled él és uralkodik a Szentlélekkel egységben, Isten mindörökkön örökké. Ámen.

Imádság

Mennyei Atyám, Jézus nevében kérlek, küldd el Szentlelkedet, hogy Máriához hasonlóan figyelmesen hallgassam, nagylelkűen befogadjam, hűségesen őrizzem és bátran tettekre váltsam a te Szavadat. Ámen.

4. CONTEMPLATIO – SZEMLÉLŐDÉS

Üdvöz légy, kegyelemmel teljes! Az Úr veled van.

(Forrás: pixabay)

5. CONDIVISIO – MEGOSZTÁS

Örömhír megfogalmazása: Nekem ebben a szakaszban az az örömhírem, hogy...

- Az Úr velem van, megszelidíti félelmeimet. Ha rábízom magam Istenre, megtapasztalhatom, hogy az Úr előtt semmi sem lehetetlen az én életemben sem.
- Isten engem is meghív az üdvtörténetben való munkálkodásra.
- Az Ő uralmának soha nem lesz vége.

6. ACTIO – TETTEKRE VÁLTÁS

Tanúságtétel megfogalmazása: Az evangéliumi szakasz arra ösztönöz, hogy...

- Törekedjem arra, hogy az Úr Szava bennem is testet öltjön, vagyis tettekre váltsam minden napomban.
- Felfedezzem mindazt a lehetőséget, ahol az Úr kinyújtott keze és eszköze lehetek!
- Legyek nyitott az Istenre.

IMPRESSZUM

A *Lectio divina segédanyagok*, amiknek felépítése a *lectio divina* módszer felosztását követi, segítik az evangéliumi szakasz imádságos elmélyítését.

Lectio divina segédanyag, Advent 4. vasárnap (,B" év)

Borítófotó © Pixabay

A Biblia szövegének fordításait a következő forrásokból vettük át:

– liturgikus szöveg: igenaptar.katolikus.hu (utolsó letöltés 2020. szeptember 18.)

– a görög szöveget az SBLGNT (utolsó letöltés 2020. május 11.)

– latin fordítás: Vatikán online archívuma (utolsó letöltés 2020. május 14.)

– további magyar fordítások: szentiras.hu (utolsó letöltés 2020. május 12.)

Teophylactus prédikációját a Catena Aurea angol nyelvű kiadása alapján Hegyi László fordította

Katolikus Egyház Katekizmusa: archiv.katolikus.hu/kek (utolsó letöltés 2020. május 15.)

Pápai gondolatok: regi.katolikus.hu (utolsó letöltés 2020. szeptember 14.)

Mécs László – Adventkor (<https://www.istenesversek.hu/mecs-laszlo-adventkor>)

Lukátsi Vilma – Ha szembe jön (<https://www.istenesversek.hu/lukatsi-vilma-ha-szembe-jon>)

A *Lectio divina segédanyag* összeállításában a lectio divina munkacsoport működött közre, melynek vezetője Nyúl Viktor, egykori és jelenlegi tagjai pedig: Asztalos Gábor Tamás, Asztalos Livia, Csonka Laura, Endrédi Melinda, Geiszelhardt Sára, Görföl Tibor, Grász-Szily Boglárka, Haász Rebeka Anna, Fazekas Zsófia, Hegyi László, Járai Ferenc, Máté Mária Magdolna Teréz nővér, Mohay Réka, Molnár Dzszenifer, Nyúlné Révfalvi Ildikó, Rácz Dávid, Rácz Édua Anna, Roszkopf Rita, Sárszegi Judit, Szabóné Nagy Katalin, Vermes Nikolett, Zimonyi Géza.

Ezen kiadvány tartalma szerzői jogi védelem alatt áll. A szerzői jogok tulajdonosai a fentebb említett esetekben az ott megjelölt jogtulajdonosok, külön meg nem jelölt esetekben a Pécsi Egyházmegye. Hitbuzgalmi és lelkipásztori célra a kiadvány anyaga szabadon felhasználható.

Kiadja a Pécsi Egyházmegye, 2023

7621 Pécs, Dóm tér 2.

E-levelezési cím: lectio.divina@pecs.egyhazmegye.hu

Honlap: lectiodivina.hu

Verziószám: 1.03